

Mürâca'â Dedim-Dedili Şiir midir? Divanlara Müracaat...

Suat DONUK*

Özet

“Dedim-dedili şiir”, sermayeleri şairlik yetenekleri ve samimiyet olan halk şairlerinin sevgiliye söylemek istediklerini “dedim-dedi” kalıbında, karşılarında sevgili varmış gibi ifade etmeleri ile oluşmuş, geleneksel halk edebiyatı şiir biçimlerinden biridir. Bu şiirin esası, şairin vuslatına eremediği sevgiliyi –hayalen de olsa- karşısına alıp içindekileri dökerek muradına ermesidir. Şairin bu tarzı kullanmasının nedenleri olarak; “dedim-dedi” kelimelerindeki euphony’den (ahenk) istifade etme, tekrar sanatını işletme, diyalog ve fiil yoluyla şiirdeki tekdüzeliği bertaraf etme niyetini sayabiliriz.

Arapça “geri döndürmek” anlamına gelen “race’a” kökünün müştakı olan ve eski Türk edebiyatı kaynaklarında bir belagat terimi olarak geçen mürâca’â, halk edebiyatı çerçevesinde yapılmış çeşitli çalışmalarda, son dönemlerde yayınlanmış bazı sözlük ve ansiklopedik eserlerde dedim-dedili şiirin tam karşılığı olarak tanımlanmaktadır. Bu konudaki çalışmaların şimdiye kadar halk edebiyatı odaklı yapılmasından ve halk edebiyatı ile divan edebiyatını yakınlaştırmak maksatlı iyi niyetten dolayı, mürâca’â için *Arapça rücu’dan halk şiirinde sıkça kullanılan ve “dedim-dedi” tarzında düzenlenen şiir* anlamını haiz bir tanım ortaya çıkmıştır. Biz ise bu çalışmamızda mürâca’â konusuna eski edebiyat gözüyle bakmaya, divanlarda tespit ettiğimiz örneklerden hareketle *“dedim-dedi ile mürâca’â aynı olgular mıdır?”* sorusuna cevap bulmaya çalışacağız. Mukayesenin konunun anlaşılmasına katkısı olabileceğinden dolayı Klasik Arap ve Fars edebiyatlarında mürâca’âya bir göz atıp, işin tasnif boyutu ile ilgili bir teklif getirerek yazımızı nihayete erdireceğiz.

Anahtar Kelimeler : Dedim-Dedi, müraca’â

Does Müraca’â a poet called as “I Said-He Said”? Asking to Collected Poems..

Suat DONUK

Abstract

“I said – He said” is a style of folk literature and whatever the folk poets want to say about “beloved” they express it with “I said-He said style”. Because the poet can’t attain to beloved he expresses his feelings in this way and do this as if the beloved one stands in front of him. The principal of this poem style is poet says all of his feelings about beloved “even imaginary” to attain his desire. The reasons that poet use this “I said-He said” style are try to take advantage from the euphony in the words in this style, using reiteration by way of dialogue and verb try and to eliminate monotonious in poems.

The meaning “turn back” that derived from the word “reca’a” root in Arabic and the word “müraca’â” which is used as rhetoric term in the relic Turkish literature is defined as “I said-He said poem style” in some recent dictionaries, cyclopaedias and some studies about folk literature. Folk literature has been a focus on that issue by now and the intention is here try to get folk literature and divan literature closer so that from rücu in Arabic and the style in folk literature bring out a poem style which means and defined as “I said-He said”.. In this study we will try to look in the eye of old literature and also try to find out examples that we took by divan literature whether “I said He said” and müraca’â are the same facts? Because the comparison can help us to understand the issue we will look at müraca’â in classical Arab and Persian literature, after we will make an offer about classification we will end the article.

Key words : I Said-He Said, müraca’â

* Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi – MANİSA